

Οδηγός διόρθωσης Ιστορία Γ΄ Ιούνιος 2017

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (4 μονάδες)

1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τους αριθμούς της στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. **(4 X 0,5 μον. = 2 μον.)**

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Βαλκανικοί πόλεμοι	ε. 1912 - 1913
2. Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄	α. Σύνταγμα 1960 (13 σημεία)
3. Εθνικός διχασμός	δ. Σύγκρουση Βενιζέλου-Βασιλιά Κωνσταντίνου
4. Αλυτρωτισμός	γ. Μεγάλη Ιδέα

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λανθασμένο, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση. **(4 X 0,5 = 2 μον.)**

α. Η Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου διακήρυξε τον εθνικοαπελευθερωτικό χαρακτήρα της ελληνικής επανάστασης. **σωστό**

β. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ηγήθηκε της επανάστασης στη Μολδοβλαχία. **λάθος**

γ. Εκπρόσωποι του Νεοελληνικού Διαφωτισμού ήταν ο Αδαμάντιος Κοραΐς και ο Ρήγας Βελεστινλής. **σωστό**

δ. Οι Άγγλοι απάλλαξαν τους Κύπριους από τη βαριά φορολογία που πλήρωναν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. **λάθος**

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (6 μονάδες)

1. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. **Εγκυκλοπαίδεια** (ορισμός - σημασία – πρωτεργάτες) **(μον. 1)**

- Συλλογικό έργο 33 τόμων στο οποίο συνοψίστηκαν οι ιδέες του Διαφωτισμού. Σε αυτό οι διαφωτιστές παρουσίασαν όλες τις νέες γνώσεις, καθώς και τις νέες ιδέες και αντιλήψεις για οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, θρησκευτικά θέματα. **(μον. 0,5)**
- Σημασία: Διάδοση ιδεών του Διαφωτισμού στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. **(μον. 0,25)**
- Πρωτεργάτες: *Ντιντερό, Ντ΄ Αλαμπέρ.* **(μον. 0,25)**

β. Συνθήκη της Λοζάνης (πότε υπογράφηκε, τι προνοούσε) (μον. 1)

- Ιούλιος 1923 (μον. 0,25)
- Ανατολική Θράκη, Ίμβρος, Τένεδος και Σμύρνη περιέρχονται οριστικά στην Τουρκία (μον. 0,25)
- Ανταλλαγή πληθυσμών (ορθόδοξοι χριστιανοί της Τουρκίας και μουσουλμάνοι της Ελλάδας με εξαίρεση τους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης και της Δυτικής Θράκης) (μον. 0,5)

γ. Επανάσταση 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 (τρία αίτια, αποτέλεσμα) (μον. 1)

Αίτια (μον. 3 X 0,25)

- η άρνηση του Όθωνα για μεταρρυθμίσεις
- η οικονομική κατάσταση των αγροτών χειροτέρευε
- στην ύπαιθρο αναπτυσσόταν η ληστεία
- η Ελλάδα αδυνατούσε να εξοφλήσει τα δάνειά της
- οι Δυνάμεις επιβάλλουν οικονομικό έλεγχο στη χώρα
- περικοπή κρατικών δαπανών
- οι περικοπές σε βάρος των στρατιωτικών

Αποτέλεσμα (μον. 0,25)

Ο Όθωνας αναγκάστηκε να προκηρύξει εκλογές για Εθνοσυνέλευση που θα ψήφιζε σύνταγμα. Τέλος της απόλυτης μοναρχίας.

2. α. Ποιος ήταν ο σκοπός ίδρυσης της Φιλικής Εταιρείας; (μον. 0,5)

Σκοπός : η προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία

β. Να αναφέρετε δύο (2) από τους ιδρυτές της. (2 X 0,25= 0,5 μον.)

Νικόλαος Σκουφάς , Αθανάσιος Τσακάλωφ , Εμμανουήλ Ξάνθος , Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος

γ. Να εξηγήσετε για ποιους λόγους (τέσσερεις) η Φιλική Εταιρεία, τον Μάρτιο του 1821, ξεκίνησε την επανάσταση από την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. (4 X 0,5 = 2 μον.)

- οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι
- η παρουσία οθωμανικού στρατού δεν ήταν ιδιαίτερα ισχυρή
- μεγάλο μέρος των οθωμανικών δυνάμεων ήταν απασχολημένο στον πόλεμο εναντίον του Αλή πασά της Ηπείρου
- πολυάριθμοι Φιλικοί προετοιμάζαν και ανέμεναν τον ξεσηκωμό
- υπήρχαν ένοπλα σώματα Ελλήνων (κλέφτες)
- υπήρχαν κοντά ελληνικά σκάφη εφοδιασμένα με κανόνια
- πολλοί Έλληνες διέθεταν σημαντική εμπειρία ένοπλων συγκρούσεων τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα
- τα ορεινά εδάφη της Πελ/νήσου και της Στερεάς διευκόλυναν τον κλεφτοπόλεμο

3. α. Να αναφέρετε τις κοινωνικές τάξεις στην προεπαναστατική Γαλλία.

- Κλήρος 0,5% (μον. 0,25)
- Ευγενείς 1,5% (μον. 0,25)
- Η Τρίτη τάξη (αστοί , αγρότες , εργάτες) 98% (μον. 0,5)

β. Παρουσιάζοντας την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση της κάθε τάξης, να εξηγήσετε πώς αυτός ο ταξικός διαχωρισμός αποτέλεσε το βασικό αίτιο της γαλλικής επανάστασης. (μον. 2)

- Κλήρος: μόνο προνόμια, χλιδή
- Ευγενείς: μόνο προνόμια, χλιδή
- Η τρίτη τάξη: μόνο υποχρεώσεις, πλήρωναν το σύνολο των φόρων, δύσκολες συνθήκες ζωής (εργάτες, αγρότες).
- Δεσπόζει στην οικονομία (αστική τάξη), αλλά είναι αποκλεισμένη από τη λήψη των πολιτικών αποφάσεων
- Δυσανεμία τρίτης τάξης/δυναμική αντίδραση
- Εξαθλίωση κατώτερων στρωμάτων από τη βαριά φορολογία

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (6 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις, να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

Δεν επιτρέπεται μερική ή ολική αντιγραφή αποσπασμάτων από τις πηγές.

1. α. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να εξηγήσετε για ποιους λόγους οι 13 αποικίες της Αμερικής επαναστάτησαν εναντίον της Αγγλίας. (2 X 0,25 μον.)

- Πολιτική εξάρτηση από Αγγλία (Διοικητική εξάρτηση : ο κυβερνήτης της κάθε πολιτείας διοριζόταν από την Αγγλία)
- Οικονομική εξάρτηση από Αγγλία
 - ήταν υποχρεωμένες να έχουν εμπορικές σχέσεις μόνο με την Αγγλία.
 - επιβολή φόρων και άλλων περιορισμών.
 - η αγγλική κυβέρνηση απαγόρευσε στους αποίκους να εκμεταλλευτούν οικονομικά τις καινούργιες περιοχές που κέρδισε η Αγγλία από τη Γαλλία και την Ισπανία δηλαδή τον Καναδά και τη Φλόριντα
 - Απαίτηση νέων φόρων για την κάλυψη των πολεμικών δαπανών)
 - Η αστική τάξη των αποίκων είναι ενισχυμένη
 - Διαφωτισμός (Ελευθερία σκέψης, έκφρασης, οικονομικός φιλελευθερισμός)
 - Ανταγωνισμός Γαλλίας, Αγγλίας (οι Γάλλοι βοηθούν τους επαναστάτες)

β. Αφού μελετήσετε το **παράθεμα 1** και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να εξηγήσετε πώς οι απόψεις του Μοντεσκιέ εφαρμόστηκαν στην πολιτειακή οργάνωση του κράτους των Η.Π.Α. **(3 X 0,5 = 1,5 μον.)**

Διάκριση εξουσιών

- Κάθε πολιτεία διατηρεί τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, αστυνομίας, δικαιοσύνης και εκπαίδευσης. Η νομοθετική εξουσία ανήκει στο Κογκρέσο που αποτελείται από τη Βουλή και τη Γερουσία.
- Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο που εκλέγεται από εκλέκτορες για τέσσερα χρόνια και έχει δικαίωμα να επανεκλεγεί μία ακόμη φορά. Πρώτος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών εξελέγη ο Γεώργιος Ουάσινγκτον.
- Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και αιρετή .

γ. Το **παράθεμα 2** είναι απόσπασμα από τη **αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας**.

Να γράψετε **δύο (2)** θέσεις των διαφωτιστών που εντοπίζετε στο κείμενο αυτό.

(μον. 2 X 0,5)

Φυσικά δικαιώματα: αποτέλεσαν θεμελιώδη πολιτική έννοια του Διαφωτισμού και μια από τις θέσεις-εμβλήματα της αστικής τάξης. Για τους διαφωτιστές όλοι οι άνθρωποι έχουν, μόνο και μόνο επειδή είναι άνθρωποι, ορισμένα δικαιώματα (ζωής, ιδιοκτησίας, ισότητας απέναντι στον νόμο, ελευθερίας σκέψης και έκφρασης), τα οποία δεν μπορεί να καταργήσει καμιά εξουσία.

Κοινωνικό συμβόλαιο: τα άτομα δέχτηκαν να παραχωρήσουν ορισμένες από τις ελευθερίες τους, προκειμένου να συμβιώσουν, και το κράτος εγγυήθηκε αυτή τη συμφωνία, το κοινωνικό συμβόλαιο. Αν το κράτος παραβεί τους όρους αυτού του κοινωνικού συμβολαίου και γίνει τυραννικό, τότε οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα της αντίστασης. (Τζον Λοκ)

Γενική βούληση: η πολιτική εξουσία πρέπει να βρίσκεται στα χέρια του λαού κι όχι κάποιου ηγεμόνα. Η γενική βούληση είναι η σύνθεση των ατομικών βουλήσεων μέσα από την οποία εκφράζεται το δημόσιο συμφέρον. Η γενική βούληση εκφράζεται με τη συμμετοχή του λαού στη λήψη των αποφάσεων.(Ρουσό)

Παράθεμα 1

Σε κάθε κράτος υπάρχουν **τρία είδη εξουσίας, η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική**. Στη νομοθετική εξουσία ο ηγεμόνας νομοθετεί [...]. Η **εκτελεστική** κηρύσσει τον πόλεμο και υπογράφει ειρήνη [...], εξασφαλίζει τη γαλήνη στο εσωτερικό του κράτους, αντιμετωπίζει τους κινδύνους από το εξωτερικό. Η **δικαστική** τιμωρεί τα εγκλήματα και λύνει τις διαφορές ανάμεσα στους πολίτες [...]. Όταν στο ίδιο πρόσωπο ή στο ίδιο κυβερνητικό σώμα βρίσκονται ενωμένες η νομοθετική και η εκτελεστική εξουσία, δεν υπάρχει ελευθερία, γιατί υπάρχει ο κίνδυνος ο ηγεμόνας να κάνει τυραννικούς νόμους, τους οποίους θα προσπαθήσει να επιβάλει με τη βία. Ελευθερία δεν υπάρχει και όταν [...] **η δικαστική εξουσία** είναι ενωμένη με τη νομοθετική. Τότε οι πολίτες κινδυνεύουν από την αυθαιρεσία και η ζωή και η ελευθερία τους απειλούνται [...]. Όλα θα ήταν χαμένα αν ο ίδιος άνθρωπος, ή το ίδιο συλλογικό όργανο από αριστοκράτες ή από το λαό, ασκούσε και τις τρεις εξουσίες, τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική.

Μοντεσκιέ, Το πνεύμα των νόμων, 1748

Παράθεμα 2

[...]Θεωρούμε ως αναμφισβήτητες τις παρακάτω αλήθειες: όλοι οι άνθρωποι **γεννήθηκαν ίσοι** και ο Δημιουργός τους προίκισε με ορισμένα **αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα**. Σ' αυτά περιλαμβάνονται η ζωή, η ελευθερία και η επιδίωξη της ευτυχίας. Οι κυβερνήσεις εγκαταστάθηκαν από τους ανθρώπους για να εξασφαλίσουν αυτά τα δικαιώματα και η δίκαιη εξουσία πηγάζει από τη συγκατάθεση των κυβερνωμένων. Κάθε φορά που μια μορφή διακυβέρνησης αποδεικνύεται καταστροφική για το σκοπό αυτό, **ο λαός έχει δικαίωμα να την αλλάξει ή να την καταργήσει και να εγκαταστήσει μια νέα κυβέρνηση**. Η ιστορία του **τωρινού βασιλιά της Μεγάλης Βρετανίας είναι η ιστορία μιας σειράς συνεχών αδικιών και σφετερισμών, που έχουν ως μόνο στόχο τους την εγκαθίδρυση μιας απόλυτης τυραννίας** σε βάρος αυτών των πολιτειών [...]

Η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας, 4 Ιουλίου 1776

2. Αφού μελετήσετε τα παραθέματα 3 και 4 και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α. Η πολιτική του Ιωάννη Καποδίστρια θεωρείται ότι στόχευε στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας. Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση παρουσιάζοντας το έργο του στους τομείς της **οικονομίας** και των **ενόπλων δυνάμεων** (στρατός). **(0,75 X 2= 1,5 μον.)**

Οικονομία

- Σχηματισμός πρώτου κρατικού ταμείου
- Ίδρυση τράπεζας (*Εθνική χρηματιστική Τράπεζα*)
- Κοπή νομίσματος, του *φοίνικα*
- Λιτότητα στις δημόσιες δαπάνες
- Εκσυγχρονισμός γεωργίας με: α) νέες καλλιέργειες β) νέες καλλιεργητικές μεθόδους

Ένοπλες δυνάμεις

- συγκρότηση τακτικού στρατού
- ίδρυση Λόχου των Ευελπίδων
- οργάνωση τακτικού ναυτικού → καταπολέμηση πειρατείας με βοήθεια Μιαούλη

β. Να γράψετε ποιοι αντιπολιτεύτηκαν τον Ιωάννη Καποδίστρια και να εξηγήσετε για ποιους λόγους **(τρεις)** δέχθηκε τόσο σκληρή κριτική. **(μον. 0,5 X 3= 1,5)**

- Παραμερισμός πρόκριτων και Φαναριωτών από την εξουσία (ή έθιξε πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα των προνομιούχων τάξεων).
- φιλελεύθεροι διανοούμενοι τον κατηγορούν για συγκεντρωτισμό και απολυταρχία
- Αγγλία , Γαλλία τον θεωρούσαν όργανο της Ρωσίας
- Μη ίδρυση πανεπιστημίου
- Φυλάκιση Μαυρομιχάλη

Παράθεμα 3

Ο ίδιος χρησιμοποίησε την **αναβολή της Εθνοσυνέλευσης** για να αναζητήσει νέα ερείσματα. Προσπάθησε, με τον διορισμό έκτακτων επιτρόπων και προσωρινών διοικητών, να αποσπάσει τους πολλούς από την **κηδεμονία των προκρίτων και των οπλαρχηγών** και να **περιορίσει, έτσι, την πολιτική τους δύναμη**. Με τη χρησιμοποίηση, εξάλλου, των σπουδαιότερων από τους τελευταίους στο Πανελλήνιο ή σε άλλες υπηρεσίες, κάτω από τον άμεσο έλεγχό του, απέβλεψε στην **εξασθένιση της τοπικής τους επιρροής**. Με την **αναδιοργάνωση του στρατού** επιχείρησε να μετατρέψει σε **εθνικό στρατό** τα σώματα των ατάκτων, που ως τότε κατευθύνονταν και πληρώνονταν από τους οπλαρχηγούς. Αυστηρό **έλεγχο** επέβαλε στα **δημόσια οικονομικά**, ώστε να **παταχθούν οι καταχρήσεις** των οικονομικά ισχυρών και να **αυξηθούν οι κυβερνητικοί πόροι**. Χρησιμοποιώντας τον κρατικό μηχανισμό, τον οποίο σταδιακά επάνδρωσε με ανθρώπους αφοσιωμένους στο πρόσωπό του – κατά προτίμηση με **ετερόχθονες σπουδασμένους** στην Ευρώπη – προσπάθησε να εδραιώσει στους πολλούς την πεποίθηση ότι μόνο στην Κυβέρνηση και όχι στις πολιτικές ομάδες θα μπορούσαν να στηριχθούν για την προώθηση των συμφερόντων τους.

Παράθεμα 4

Ο Καποδίστριας είχε πολλές αντιπάθειες. Η Ελλάδα λόγω της στρατηγικής της θέσης ήταν πόλος έλξης για πολλές χώρες οι οποίες ήθελαν να εδραιώσουν την κυριαρχία τους στην Μεσόγειο. Η **Αγγλία** ενθάρρυνε τις όποιες εσωτερικές αντιπαραθέσεις γιατί θεωρούσε τον Καποδίστρια **φίλο της Ρωσίας**. Το γεγονός ότι **δεν έδωσε καμία εξουσία στις τοπικές αρχές** και **διόρισε σε θέσεις κλειδιά τα δύο αδέρφια του**, Αυγουστίνο και Βιάρο Καποδίστρια, τον οδήγησε σε **σύγκρουση με τους κοτζαμπάσηδες και τους πλοιοκτήτες**.

Το πρωί της 27ης Σεπτεμβρίου 1831 έξω από την εκκλησία του Αγίου Σπυριδώνος, ο Κωνσταντίνος και Γεώργιος Μαυρομιχάλης πυροβόλησαν και μαχαίρωσαν θανάσιμα τον κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια, καθώς πήγαινε να παρακολουθήσει την κυριακάτικη Θεία Λειτουργία.

Η δολοφονία του Καποδίστρια αποδίδεται στο μανιάτικο έθιμο της βεντέτας μιας και ο Καποδίστριας είχε **φυλακίσει τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη** επειδή είχε ηγηθεί της ανταρσίας στη Μάνη. Ωστόσο, οι λόγοι της δολοφονίας ήταν βαθύτεροι και φτάνουν μέχρι την **υπονόμευση από χώρες του εξωτερικού**. Η σορός του Καποδίστρια μεταφέρθηκε στην Κέρκυρα, όπου και ενταφιάστηκε στη Μονή Πλατυτέρας.

3. Αφού παρατηρήσετε τις **εικόνες 1,2** και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α. Να εξηγήσετε τα **τρία (3)** βασικά **αίτια** που οδήγησαν στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο.

Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ (δηλαδή η πολιτική επέκτασης των αναπτυγμένων βιομηχανικά και οικονομικά κρατών σε βάρος των υπολοίπων) ήταν η κύρια αιτία του πολέμου. Πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξε η Γερμανία, η οποία αναπτυσσόταν ταχύτατα και ήθελε να καλύψει τις ανάγκες της σε πρώτες ύλες, καύσιμα και αγορές με την αναδιανομή του πλούτου και των αποικιών. Έτσι γρήγορα ήρθε σε σύγκρουση με τις παλιές μεγάλες δυνάμεις, τη Μεγάλη Βρετανία και τη Γαλλία. **(μον. 1)**

Ο ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ήταν επίσης μια βασική αιτία. Δεν πρέπει να θεωρούμε ότι οι λαοί της Ευρώπης ήθελαν τον πόλεμο. Δεν ήταν, ωστόσο, και διατεθειμένοι να καταπνίξουν τα εθνικά τους αισθήματα για να διατηρηθεί η ειρήνη. **(μον. 0,75)**

Ο ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ (δηλαδή ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών) ενισχυόταν διαρκώς. Η ανάπτυξη της γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας και η στρατιωτική ενίσχυση της Γερμανίας, οδήγησαν και τις άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις στην αύξηση των στρατιωτικών εξοπλισμών. Παράλληλα, όλο και περισσότεροι πρόβαλλαν τον πόλεμο ως τον κατάλληλο τρόπο για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των κρατών. **(μον. 0,75)**

β. Να γράψετε ποιες ήταν οι **αντίπαλες συμμαχίες** κατά τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο.

(0,25 X 2= 0,5 μον.)

ΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ή ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ : Γερμανία, Αυστροουγγαρία και Ιταλία.

Η ΕΓΚΑΡΔΙΑ ή ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ : Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ (4 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις, να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Δεν επιτρέπεται μερική ή ολική αντιγραφή αποσπασμάτων από τις πηγές.

1. α. Να εξηγήσετε τον ρόλο και τα καθήκοντα του **δραγομάνου** κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας στην Κύπρο. **(μον. 1)**

- Ο δραγομάνος ήταν ο σύνδεσμος των Ελλήνων κατοίκους με τους Τούρκους κατακτητές.
- Βασικά καθήκοντα δραγομάνου ήταν:
 1. Η καταγγελία των αυθαιρεσιών του Τούρκου πασά στον Τούρκο σουλτάνο που γίνονταν στο νησί, εφόσον αντιπροσώπευε τους Έλληνες.
 2. Η καταγραφή της περιουσίας των Ελλήνων κάτοικων.
 3. Η κατανομή των φόρων και η είσπραξη τους από τους Χριστιανούς.

β. Αξιολογώντας τον θεσμό του δραγομάνου, να αναφέρετε πώς βοήθησε τον Ελληνισμό της Κύπρου στα δύσκολα χρόνια της Τουρκοκρατίας. **(μον. 1)**

Γενικά ο δραγομάνος είχε μεγάλη οικονομική ευρωστία και αξιόλογη πολιτική δύναμη και συνέβαλε σημαντικά στη διατήρηση του Ελληνισμού στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα ο Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος:

1. Κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για ν' ανακουφίσει τον υπόδουλο ελληνισμό της Κύπρου.

2. Έκτισε 3 εκκλησίες και έκανε πολλές δωρεές σε πολλές άλλες.
3. Δώρισε μεγάλο ποσό των χρημάτων του για την συντήρηση του Ελληνομουσείου.
4. Διέθεσε μεγάλο μέρος από την περιουσία του για την προστασία των Ορθόδοξων Χριστιανών.

2. Αφού μελετήσετε την **εικόνα 3** και το **παράθεμα 5** και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α. Σε ποιο γεγονός της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου αναφέρονται και πότε συνέβηκε το γεγονός αυτό; **(0,25 X 2 μον.)**

- Τουρκική εισβολή, 20 Ιουλίου 1974

β. Να αναφέρετε **έξι (6)** επιπτώσεις που είχε το γεγονός αυτό στην Κύπρο και τον λαό της. **(6 X 0,25 = 1,5 μον.)**

1. Νεκροί και αγνοούμενοι.
2. Καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς.
3. Αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού.
4. Εκκλησίες, μοναστήρια και αρχαιολογική θησαυροί λεηλατήθηκαν, με αποτέλεσμα την καταστροφή μιας παράδοσης αιώνων.
5. Χιλιάδες Τούρκοι έποικοι εγκαταστάθηκαν στις κατεχόμενες περιοχές του νησιού και οικειοποίησαν τις περιουσίες των Ελληνοκυπρίων.
6. Το μεγαλύτερο μέρος των πλουτοπαραγωγικών πόρων του νησιού, το αεροδρόμιο και το κυριότερο λιμάνι εξαγωγής (Αμμόχωστος) έπεσαν στα χέρια των εισβολέων.
7. κτλ

Παράθεμα 5

Εκείνο το καλοκαίρι υπηρετούσα στην Άγκυρα. Ένα απόγευμα μάς ανακοίνωσαν ότι η μονάδα μας έπρεπε να μετακινηθεί στο λιμάνι της Μερσίνας. Εκεί μας αποκάλυψαν ότι θα πάμε να “σώσουμε” την Κύπρο. Αυτά που έζησα και είδα ακόμη και σήμερα μου φέρνουν εφιάλτες. Ο τουρκικός στρατός και οι τουρκοκύπριοι Μουτζαχίντ δεν έκαναν τίποτε άλλο από το να **ληηλατούν** τις περιουσίες των Ελληνοκυπρίων, να **βιάζουν** γυναίκες και μικρά κορίτσια, να **δολοφονούν** αμάχους, ακόμη και μικρά παιδιά.

3. Αφού μελετήσετε το **παράθεμα 6** και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α. Να εξηγήσετε για ποιους **δύο (2)** λόγους η ηγεσία των Κυπρίων το 1955 αποφάσισε να καταφύγει στον ένοπλο αγώνα. **(2 X 0,5 = 1 μον.)**

- Αν και το 95,7% των Ελληνοκυπρίων ψήφισε υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα το δημοψήφισμα δεν είχε κανένα χειροπιαστό αποτέλεσμα.

- Ανεπιτυχείς προσφυγές στον ΟΗΕ με το αίτημα της αυτοδιάθεσης για τον κυπριακό λαό
- Δικτατορική πολιτική των Άγγλων (ειδικά μετά τα Οκτωβριανά)
- Πολιτική αφελληνισμού

β. Να γράψετε με ποιους τρόπους οι Άγγλοι αντιμετώπισαν την ένοπλη δράση της Ε.Ο.Κ.Α.. **(μον. 1)**

- Προσωποκρατήσεις χιλιάδων πολιτών σε κρατητήρια
- Επικηρύξεις αγωνιστών
- Εξονυχιστικές έρευνες
- Φρικτά βασανιστήρια
- Κατ' οίκον περιορισμοί
- Συλλήψεις, φυλακίσεις
- Απαγχονισμοί/εκτελέσεις

Παράθεμα 6

Οι **δολιοφθορές σε κυβερνητικά κτίρια, αστυνομικούς σταθμούς και στρατιωτικές εγκαταστάσεις συνεχίστηκαν σ' όλη τη διάρκεια του Αγώνα**. Η ΕΟΚΑ με τη δράση της προξενούσε υλικές ζημιές και θύματα μεταξύ των Άγγλων. Ο Κυβερνήτης της Κύπρου, για ν' αντιμετωπίσει την ΕΟΚΑ, στις 15 Ιουλίου 1955 έθεσε σε ισχύ το **νόμο περί προσωποκρατήσεως**, που έδινε το δικαίωμα στις δυνάμεις ασφαλείας να **συλλαμβάνουν** οποιονδήποτε πολίτη θεωρούσαν ύποπτο για παράνομες ενέργειες και να τον εγκλείει στη **φυλακή**, στο φρούριο της Κερύνειας ή σε **στρατόπεδα συγκέντρωσης για ακαθόριστο χρονικό διάστημα**. **Ενίσχυσε** περισσότερο **το στρατό** και στις 26 Νοεμβρίου 1955 **κήρυξε την Κύπρο σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης**. Αλαζονικά φερόμενος διακήρυξε ότι οι μέρες της ΕΟΚΑ είναι μετρημένες. Θέσπισε κανονισμούς, που προνοούσαν **ποινή θανάτου** για όσους μετέφεραν ή χρησιμοποιούσαν όπλα ή βόμβες ή εκρηκτικές ύλες. Τα μέτρα όμως αυτά δεν έφεραν τον εκφοβισμό στον Ελληνικό Κυπριακό λαό, όπως ανέμενε ο Χάρντινγκ, αλλά το εντελώς αντίθετο αποτέλεσμα.